

Preek over Genesis 12,1-3 (startzondag): Stappen zetten in geloof!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!
Eigenlijk is alles al gezegd in het praatje met de kinderen.
Stel je voor dat je geblinddoekt bent.
En dat je gezegd wordt bepaalde dingen te doen.
Of dat je ergens naar toe moet lopen.
Stel je voor dat er een stem is om je te helpen.
Alleen maar een stem.
Van iemand die je niet kunt zien.
Die je niet kunt aanraken.
Iemand die met jou contact heeft door middel van dromen.
Of van indrukken, gevoelens die je bekruipt.
Of door verhalen van vroeger.
Riskante business, vindt u niet?

Maar wat is het alternatief?
Leven zonder een stem.
Leven met niets anders wat onze hersenen ons vertellen.
Zijn we daar met z'n allen veel mee opgeschoten?
Is de geschiedenis daar beter van geworden?
Op weg gaan, luisterend naar alleen maar een stem – de stem van God –
dat is waar het bij geloven om gaat.
Vertrouwen dat die stem je de weg wijst.
En dan stap voor stap met Hem meegaan.

De roeping van Abraham en Sara is één van de belangrijkste verhalen uit de Bijbel.
Het is het basisverhaal van het OT.
Van het volk Israël, waar het in het hele OT overgaat.
Abraham en Sara, die geroepen werden om alles achter te laten.
Hun huis, hun thuisland, hun familie.
De makkelijke en veilige manier om de dingen te doen.
Om te gaan naar een land dat ze nog nooit hadden gezien.
Ze werden geroepen om op reis te gaan.
Om stappen te zetten in een blind vertrouwen in de stem die hen riep.
Het was een roep met een belofte.
Als ze zouden gaan – dan zouden ze tot zegen zijn van vele volkeren.

Ik wil u vanmorgen laten zien, dat de roeping van Abraham uniek is.
Zoals Abraham geroepen werd, zo worden wij vandaag niet meer geroepen.
Maar tegelijk hoop ik u en jullie duidelijk te maken hoe Abraham een voorbeeld is.
Een voorbeeld om na te volgen door ons vandaag.

Abrahams roeping is uniek.
Om dat duidelijk te maken herinner ik aan de geschiedenis die eraan vooraf gaat.
Met c. 11 zijn we op een cruciaal punt gekomen in de geschiedenis van de mensheid.
Genesis is begonnen met het verhaal van de schepping.
God riep een heerlijke wereld in het leven.
Hij vulde die wereld met schepselen aan wie Hij al zijn liefde kwijt kon.
Helaas ging alles niet volgens Gods plan.
De meest bijzondere schepselen, de mensen, bleken een groot probleem te zijn.
God had hen weinig minder dan de engelen gemaakt.
Zij kregen de vrije keuze om al of niet te leven zoals God het graag zag.
God nam een risico door de mensen deze vrijheid te geven.

En dat pakte verkeerd uit.
De mensen maakten er een puinhoop van.
Ze weigerden in vrede met elkaar te leven.
Ze maakten elkaar het leven zuur.
Kaïn vermoordde zijn broer Abel.
Lamech dichtte het lied van de ongeremde wraak.
Voor een schrammetje sla ik je het ziekenhuis in.

God besloot de wereld compleet schoon te wassen en opnieuw te beginnen.
Met Noach en zijn gezin.
Maar dat loopt uit op het geslacht van de torenbouw van Babel.
Een reuzenproject vol menselijke zelfverheffing.
God had de mensen weinig minder dan de engelen geschapen.
Maar de mensen wilden als God zijn.

En zo wilde het maar niet lukken met de wereld, die God voor ogen had.
Reden voor God om er nu dan maar mee op te houden?
Een paar keer geprobeerd, maar het wil gewoon niet.
Dus maar afblazen – de toekomst voor de wereld?
De boel gewoon maar in elkaar laten klappen?

Nee, God begint nog eens weer opnieuw.
God zij dank laat Hij de mensen niet aan zichzelf over.
Tegenover de vernietigingsdrang en de grootheidswaan van de mensen stelt God zijn zegen.
Met Abraham wil Hij een nieuwe geschiedenis in de geschiedenis beginnen.
Een geschiedenis die geen onheil en verwoesting zal verbreiden.
Maar heil en zegen.

Kort en krachtig eist God van Abraham alles los te laten wat hem bindt.
Zijn land, zijn familie, zijn ouderlijk huis –
kortom alles wat de moeite waard is moet hij verlaten.
Zonder om te kijken.

Hoe langer ik er over nadenk, hoe vreemder deze geschiedenis is.
Deze roeping is niet te verklaren.
In Jozua 24 wordt van Abraham gezegd dat hij de afgoden diende.
Hij was niet iemand die al een lijntje had met God.
En toch, op één of andere manier komt die stem van hogerhand in zijn leven.
Er wordt een wig gedreven tussen hem en zijn verleden.
Hij wordt losgehakt uit het bestaan waarin hij gesetteld was.

Abraham is al op leeftijd – 75 jaar.
Hij heeft het leven min of meer achter zich.
Dat is geen leeftijd meer voor grootse plannen.
Abraham zal zich er bij hebben neergelegd dat het leven voor hem geen uitzicht meer heeft.
Zijn huwelijk is kinderloos gebleven.

En dan opeens die roepstem.
Volkomen onverwachts opent zijn levensgeschiedenis zich.
Zal er nu nog een ommekeer zijn in zijn leven?
Moet hij werkelijk nog eens van voren af aan beginnen?

Ja, want God gaat van voren af aan beginnen.
Hij wil koste wat het kost zijn werk van verlossing doorzetten.
En daarom is het nodig dat er een apart volk komt.
Afgezonderd van de andere volken van deze wereld.
Een volk dat helemaal zal leven naar Gods bedoelingen.
Het volk dat de Verlosser van de wereld voort zou brengen.

Ja, want God maakt wel een terugtrekkende beweging.
Hij trekt zich terug op die ene man Abraham en zijn gezin.
Maar Hij heeft daarbij de hele wereld op het oog.

De Fransen kennen het spreekwoord: *reculer pour mieux sauter*.
Dat betekent: een stap terug doen om beter te kunnen springen.
Als je door de weilanden loopt, sta je soms zomaar voor een brede sloot.
Wil je doorlopen aan de andere kant, dan moet je even teruglopen.

Dan neem je een aanloop en je springt er overheen.
Een stap terug doen om beter te kunnen springen.

In de geschiedenis van Abraham trekt God zich tijdelijk terug van de volkerenwereld.
Het lijkt alsof Hij de rest van de mensheid verder maar laat voor wat het is.
Om alleen met Abraham verder te gaan.
Maar dat is niet zo.
Van meet af aan heeft Hij het heil van heel de wereld op het oog.
Toen God met Abraham opnieuw begon heeft Hij aan ons gedacht.
U, jij en ik kwamen voor in dat schitterende plan.
Want Abraham krijgt een schitterende belofte mee.
En in die belofte zijn wij in beeld.

Trouwens, eerst even iets anders. 1
We lezen in vs. 2 dat God Abraham belooft hem aanzien te geven.
In de vertaling van 1951 lezen we dat God tegen Abraham zegt: *Ik zal je naam groot maken!*
Bij de vertaling van de NBV gaat een link verloren met vorige hoofdstuk. 2
Kijk maar naar het contrast tussen 12,2 en 11,4.
De torenbouwers van Babel snoeven: *Laten wij ons een naam maken...*
Hier zijn de doe-het-zelvers aan het woord.
En ze ballen hun macht samen om de daad bij het woord te voegen.
Alle naties verenigd!

Maar Abraham krijgt van God te horen: ***Ik zal jouw naam groot maken.***
Als je je losmaakt van je omgeving, als je alleen durft te gaan en te staan.
Als je niet steunt op de macht van het getal en de veiligheid van de massa.
Maar als je durft los te laten.
Dan maak Ik je naam groot.
Niet tot meerdere eer en glorie van jou zelf,
Nee, dan ben je tot zegen voor anderen.
Ja, dan ben je tot zegen voor alle volkeren van de wereld.
Zo zal Ik de naties verenigen. 3

En Abraham gáát op reis.
Een mens die gehóór geeft aan de roep van Boven.
Hij heeft geen kaart.
Hij weet het einddoel niet.
Maar hij gaat.
Hij geeft alles op voor het totaal onbekende.

Roeping betekent allereerst een scheiding.
Abraham moet weg uit zijn zekerheden.
De welvaart, de bloeiende cultuur van het Tweestromenland.
Weg buiten de muren.
Buiten de bescherming van de stam en de traditie van de familie.
Hij moet durven staan in een relatie waarin niets anders meer bestaat dan God en hij.
Een roeping betekent allereerst loslaten.
Abraham heeft geen garantie dat het goed afloopt.
Op die roepstem past maar één antwoord: geloof.
Vertrouwen dat de stem die je roept betrouwbaar is.

Ik heb gezegd dat Abraham allereerst uniek is.
En Gods roeping tot Abraham is uniek.
Het is het unieke begin van Gods geschiedenis met Israël.
En als zodanig is het onherhaalbaar.
Niet te imiteren.

Maar tegelijk is Abraham voor Paulus en Jakobus en de schrijver van de brief aan de Hebreëen hét voorbeeld van een gelovige geworden.
Met Abraham ontstaat een nieuw mensentype.

Een nieuwe mens, die model kan staan voor anderen.
Aan Abraham kun je zien wat geloven is.
Gehoorzamen aan een roepstem.

Wat zou u gedaan hebben in Abrahams situatie?
En jullie, jongens en meisjes?
En laten we het maar meteen doortrekken naar ons eigen leven.
Wat doet u, wat doe jij wanneer je de stem van God hoort?
Want die stem klinkt telkens weer.
Hier in de kerk of als u thuis de Bijbel leest.
Op catechisatie en op club.
De roep om met Jezus op weg te gaan en Hem te volgen.
Achter Hem aan te gaan op weg naar het beloofde land.
Er wordt een appèl op ons gedaan.
Ik wil met jou een nieuw begin maken.
En aan die roep zit een belofte vast.
Zoals die voor Abraham geldt, geldt die ook voor ons.
Als je met Mij op weg gaat, zul je tot een zegen zijn voor anderen.

Ja, dat moet je dan wel willen.
Dat verlangen moet er wel zijn in je hart.
Of misschien kan die roepstem van God dat verlangen in je wakker worden.
Dat je zo leert leven, dat je een zegen bent voor je omgeving.
Niet op jezelf gericht.
Geen leven waarin alles draait om je zelf en je eigen voordeel.
Maar dat je het leven voor anderen de moeite van het leven waard maakt.

Ik denk dat we allemaal wel zoiets hebben van: *Oei, dat vraagt nogal wat!*
Het klinkt misschien wel goed.
Maar om daar helemaal voor te gaan!

Maar zo klinkt wel Gods uitnodiging – ook vandaag weer.
Leg jouw hand in Mijn hand en ga met Mij op weg.

Ja, maar is die stem werkelijk te vertrouwen?
Wat voor zekerheid krijg ik dat dat goed komt?
Wie verzekert mij dat ook gebeurt wat mij in de kerk wordt voorgespiegeld?

Ja, de vraag is wat voor zekerheid je hebben wilt.
Kijk, je kunt op verschillende manieren zeker zijn.
Hoe kun je er b.v. zeker van zijn dat een zware vrachtwagen over een brug kan rijden?
Nou, dat kun je berekenen.
Wegenbouwkundigen hebben dat precies in kaart gebracht.
Met zo'n constructie kan een brug zoveel gewicht verdragen.
Dat is behoorlijk zeker.

Maar hoe weet je zeker dat je partner van je houdt?
Dat kun je niet meten en berekenen!
Dat heeft vooral te maken met vertrouwen.
En daar moet je in de praktijk achter komen.

Het is als met het ijs op de Zandenplas als het heeft gevroren.
Hoe weet je zeker dat het jou houdt?
Door er op te gaan staan.

De weg van het geloof is een weg van vertrouwen.
Stappen zetten in geloof.
In geloof dat de stem die roept betrouwbaar is.
Dat de belofte die gegeven is zal worden ingelost.
We krijgen geen enkele garantie.

Waarom zouden u, jij en ik die weg gaan?

Vanwege die stem.

De stem van de Vader, die hoorbaar geworden is in de stem van Jezus.

Wat dat betreft is onze uitgangspositie beter dan die van Abraham.

God heeft al heel wat meer van zich laten horen.

We hebben Hem in Jezus veel en veel beter leren kennen.

Hij reikt ons de hand.

Laten we zo ook dit seizoen weer op weg gaan.

Met een gebed in ons hart:

*Jezus, ga ons voor
deze wereld door
en U volgend op uw schreden
gaan wij moedig met U mede.
Leid ons aan uw hand
naar het vaderland.*

AMEN.

10-09-2006 (Startzondag)